

són d'un rigor científic, però sí que estem convençuts, que són populars, i per nosaltres, el contingut d'aquesta paraula és molt important, possiblement el més vàlid, en el procés de descentralització de les arrels de la cultura, doncs si aquesta no està al servei de l'home, s'ens fa molt difícil entendre-la. La revista ha intentat fer conèixer els fets vius que tenen lloc en aquestes contrades, que entenem que aquests són els vàlids, i els que donen les bases per a definir la nostra cultura.

També parlàvem de l'autocrítica, si bé aquesta ha estat ben modesta, la revista hi ha estat sempre oberta del tot. Ha estat una finestra que potser no s'ha utilitzat tot el que es podia, però l'eina, l'hem posada a la vostra disposició.

Acabàvem aquella editorial de l'any 79, dient:

"...Tothom està convidat a col.laborar, tan culturalment, com econòmicament..."

Avui, us podem traslladar les mateixes paraules, tots hi sou convidats, l'eina continua estant a la vostra disposició. Com sempre, estem al vostre servei.

Insistim en que a les pàgines de Els Cingles, hi tenen cabuda tots els comentaris i articles, per contradictoris que puguin ser els criteris que defineixin el contingut dels mateixos. Per sobre de tot, som persones, i com a tals, lliures i mereixedors del respecte que la nostra condició humana demana, a qualsevol poble civilitzat.

HISTORIA

ELS DARRERS CENT ANYS A TAVERTET - LA PRIMAVERA (2).

Aquí faltaria fer esment dels goigs que es cantaven.

Encara que ja se n'ha parlat, crec que aquí també hi escàu, i, potser, remontant-me una mica més endarrera, fer una mica de detall sobre els

goixaires del Roser, concretant més el com, fins no fa molts anys es componia el grup dels esmentats cantaires. Encara que ningú pot recordar els seus orígens, però sí que hi ha un testimoni que la tradició ha de ser molt antiga,

ja que en temps de la joventut dels meus pares, encara usaven capa i barret de capa, indumentària tradicional i típica dels goixaires, però que jo no vaig pas veure-la usar mai, puix que s'havia hagut d'abandonar per vella i es-

quinçada. Per tant, i sabent que sols servia una vegada a l'any, podem pensar que faria molts anys que s'usava, i qui sap si era del primer equip.

El grup, doncs, es componia de sis homes. A més, hi solia haver un músic; unes vegades amb violí, d'altres amb acordió, havent-se d'atendre a allò que trovaven, però aquest era llogat. Els goixaires eren els dos pabordes del Roser que estaven en servei i els dos que havien de servir l'any següent, que els actuals ja havien hagut de cercar abans del Ram. Sempre els pabordes eren dos, o sigui, el de pagés i el de carrer, ja que, com que havien d'encendre els ciris de l'altar del Roser a les misses dels dies de festa, el de carrer ho solia fer a la missa matinal i el de pagès a la missa major. Després hi havia el fadrí del ciri, que aquest tan era que fos de pagès com de carrer, i que, si mal no recordo, tenia l'obligació d'encendre el ciri pasqual durant el temps que s'encén. Aquest, doncs, també formava part del grup dels goixaires, junt amb el que s'havia hagut de cercar per l'any següent, i, així

d'aquesta manera, es feia el grup de sis, que talment era una cadena ben organitzada.

El recorregut dels goixaires no era pas del tot lleuger, ja que encara que es fes amb dos dies, majorment el segon, no es podia pas dir que fos de sol a sol, sinó que era de fosc a fosc.

fosc, a la Rectoria. De gana ni set no se'n passava pas, ja tret d'algunes coses de les més petites, molt poques, en totes les altres es menjava i es bevia alguna cosa. Començant amb la xocolata desfeta i coca a Monteis, i, seguint allà on no hi havia llengonissa hi havia galetes o coca, amb el corresponent anís

- Goixaires del Roser. Diumenge de Pasqua de 1.981.

El primer dia, o sigui, el dia del Ram a la tarda, es feia sotarroca, que en algun temps hi deuria haver nou o deu famílies. El dissabte de Pasqua es feia a la resta de la parròquia, i era més pesat, que encara de fosc ja es cantava a Monteis, seguint l'Avenc, Rajols, la Cau, i així fins a Subiranes i el Noguer i, de tornada, el Sunyer, Sot de la Vall, tot el poble i, acabant ja

i vi bo i el porró a cada casa; a la serra s'esmorzava amb sopes, monjetes i algun tall; i el bon arroz amb conill al Nogué on es dinava, podent fer bones postres i les corresponents copetes a la Rasereda, les Baumes i el Sunyé on no mancava el cafè, encara que potser ja s'havia fet abans d'arribar-hi.

I així, continuant amb aquests tractaments, cada vegada

estenié més ganes de cantar, però el cor més descafeinat i el comportament no del tot adient als cantaires de la Verge del Roser. El mateix tractament del recorregut del dissabte de Pasqua es trobava en el del dia del Ram, en el qual tampoc feien estalviar res.

La paga, que així s'anomenava, solia consistir en ous generalment i alguns donaven diners. Les cases més petites solien donar mitja dotzena d'ous i les més grans dues dotzenes, i així escalonades.

Els ous que es recollien, el diumenge de Pasqua, després de la missa major, es rifaven a la plaça amb dues virales, una de les quals, segons havia sentit dir, era del turronaire que hi havia hagut al poble.

Els mateixos goixaires, llavors, eren els administradors de la col·lecta amb la qual pagaven la beguda que feien el diumenge de pasqüetes, junt amb el músic, que consistia en truites a dojo, amanit, galetes, ametlles torrades, i la copa al darrera. Crec que prou la tenien ben merescuda, ja que a més d'haver fet un recorregut tan llarg, tots hi havien emprat el jor-

nal. Llavors, després d'haver pagat al músic, el que quedava ho donaven al senyor Rector per la parròquia o pel culte de la Mare de Déu del Roser.

Com sabem, encara avui continua la cantada dels Goigs del Roser en algun baral de cases de pagès i dins del poble i la jugada d'ous a la plaça major amb virales; i ens n'hem d'alegrar molt que així pugui ser.

Però degut a les circumstàncies de l'època, com tantes altres coses, això ha fet un canvi: ja no té aquell tipisme tradicional, ja ha perdut part d'aquella flaire muntanyenca d'altres temps; degut al despoïment pagesívol, ja no són aquells pavordes del Roser que cada any es renovaven, fruit d'una comunitat parroquial en algun temps molt floreixent. Gràcies, però, a l'ajuda dels senyors de la ciutat que s'han guarnit el niu de redós al redós del poble i que amb tant d'entusiasme i desinterès hi col·laboren, i a l'interès i ferma voluntat dels pocs feligresos del poble que encara que mai es puguin rellevar, no perden la paciència ni l'entusiasme i, finalment, a la bona fe

i l'abnegació tradicional del Mossèn que és el pilar que aguanta l'edifici.

Fa uns quants anys que es va perdre la jugada d'ous de la segona Pasqua a benefici del culte a la Mare de Déu del Cor. Les dues pabordesses del Cor, feien la capta dels ous per tota la parròquia. La de carrer feia el poble i fatarroca i, la de pagès, els altres verals.

Tal volta seria bo tornar a posar en pràctica tal tradició i costum, ja que el culte a la Verge del Cor no ha quedat pas arraconat, sinó tot al contrari, podria ser una ajuda a les despeses de protecció de l'antiga i venerada imatge, i fer així reviure una festa tradicional del poble per atreure els fills de la terra a reviure junt amb els que hi queden, recordances d'altres temps.

Molt piatoses i de grats records eren les festes de sant Isidre i del Roser en les que es feia la processó portant les respectives imatges amb el que en deien el tabernacle, típicament enramat amb flairoses flors que donaven aspecte festívol i profunda espiritualitat.

Dec recordar també

que uns anys enrera no hi havia ni una sola casa de pagès, que, per Sant Isidre, o sigui, el dia abans al vespre, no fes el fogaró. Donava goig cinquanta anys enrera quan la il·luminació elèctrica era reduïda, mirar des d'aquí en tal dia, la Plana de Vic que d'un cap a l'altre era corulla de fogarons; talment com si els hi hagues sin sembrat, donant un aspecte meravellós i encisador.

Com a festa atractiu en aquesta contrada ressaltava molt l'aplec de Cabrera el diumenge de la Trinitat, o sigui, el diumenge després de la segona Pasqua. Era

un dia molt apropiat pels pastors: després de visitar la Mare de Déu, podien comprar les esquelles necessàries per esquellar els seus remats de vaques i ovelles, ja que durant l'any sempre se'n perdien i era necessari renovar-les. Cap any no hi mancava l'esqueller de Sant Pere de Torelló, que tenia fama de ser el millor esqueller conegut, puix que tenia el secret per donar el so que ningú més el coneixia.

També hi acudien molts caps de casa o matrimonis amb la mainada, ja que hi havia molta devoció a la Verge i, al mateix temps, era un

dels pocs dies de l'any que els era propici per esbargir-se una mica, sortint un poc de la vida monòtona de cada dia. El jovent, a més, aprofitava per quedar-se una estona a la tarda a les ballades de Cala Rotllada.

Penso poder donar per finit el capítol, ja que crec haver fet esment del més rellevant, dintre la vida pagesa d'aquesta contrada durant la temporada primaveral, i que en gran part a passat a la història.

JORDI SANGLAS.

CONCURS

L'AGULLOLA DE RUPIT

MIQUEL BANÚS

Cada terra, cada país té les seves grans o petites històries, les seves llegendes, i Rupit no podia ser menys.

L'Agullola és una penya descomunal, talaia insuperable, penjada en la cinglera que en més de quaranta quilòmetres va de Coll de Condreu, passant per Tavertet, fins més enllà de sant Pere de Casserres.

Aquest gran penyal anomenat Agullola, o petita agulla comparada amb el

Cavall Bernat, jo l'he batejat amb el nom de "Mugró de Catalunya".

Fins fa pocs anys, sols els excursionistes, els aimants de la natura, podien tenir el goig de visitar-la, ja que no hi portava cap carretera ni pista forestal. Sols hi arribaven camins de mules. Avui una pista forestal que va de Rupit fins a Sau passant per l'església romànica de sant Joan de Fàbregues, escurça el camí a peu uns trenta mi-

nuts.

Doncs bé, la llegenda que ha arribat fins a nosaltres explica que:

"Hi havia per aquestes contrades un gegant terrible i cruel. No parava d'espantar tota la gent, bona, senzilla i treballadora que habitava aquestes verals. Se'ls emportava les ovelles, els ramats i fins i tot havia atropellat algun pastor. La gent, tota esporuguida, vivia sempre amb la por,